

Oudtestamentische woorden (3): Voet

Pinksteren een kerkelijk hoogfeest met wortels in het Joodse Sjavu'ot- Joodse Wekenfeest, was oorspronkelijk een oogstfeest en één van de jaarlijks drie verplichte pelgrimstochten naar de tempel. Na verlies van de tempel en politieke identiteit werd het thema de "Vreugde van de Thora", een herdenking van de ontvangst van de Thora door Mozes.

Later Christelijk veranderd in de ontvangst van de H. Geest, de nederdaling op alle volkeren in alle mogelijke menselijke talen.

Maar wat heeft "Voet" te maken en in uitbreiding "een weg te gaan." met Pinksteren? Het gaat over onze voeten als "Volgelingen van de Weg" (de oudste benaming van de beweging rond Jezus.) Voeten dragen ons lichaam en laten ons toe te bewegen, met geen vleugels maar met twee voeten staande in de dagelijkse aardse realiteit. Dus het zijn wij die moeten de "Weg" te gaan. In alle vrijheid met alle voor en tegenspoed.

Nu is de weg in alle religies een belangrijk symbool van menselijk leven.

De mens is een voetreiziger op en in deze wereld. Hij is altijd onderweg, mag niet blijven stilstaan. Hij wordt oud, komt in veranderende sociale en politieke omstandigheden, verwerft nieuwe inzichten, komt onverwachte tegenslagen tegen. Kortom door verder te gaan verandert hij zelf grondig maar de weg heeft één doel en dit doel is goed leven en het inzicht ervan. Maar de mens heeft behoefte aan een landkaart met aanwijzingen, informatie en raadgevingen. Hij moet minstens voort kunnen gaan op de ervaring van zijn voorouders en liefst ondersteund door een gemeenschap die mede op stap gaat.

De Hebreeuwse Bijbel, Tenach, gaf een historische bewegwijzering met geboden en verboden (meer dan 600 stuks) die echter grondig aangepast moesten worden in de loop van de +- 26 eeuwen durende reis door de geschiedenis. Het Joodse begrip van Thora, als Gods eigen Woord, werd dus gezien als dé specifieke weg en wijze dat het Joodse volk had te leven om volheid van leven te verwerven en een Heilig Volk te zijn. Voor de Hebreeuwer was het een letterlijke lange en moeilijke weg dat dit volk had te gaan in voortdurende respons op de politieke, natuur, sociologische tribulaties. Uittocht uit verleden om heden en toekomst te verkennen en op te bouwen; zowel op materieel gebied als op menselijk gebied.

Dan komt Jezus, een vrome wetsgetrouwe Jood, met zijn Blijde Boodschap dat een nieuwe in te slagen weg aankondigde. Hij verkondigt een God die is als een vader en preekt een levenswijze dat beoogt de heelheid van leven voor iedere mens op aarde. Die door zijn prediking, zijn wijze van optreden en aandacht voor allen, voornamelijk de minst begunstigden, in praktijk bracht wat hij predikte.

Die vlug als de Messias erkend wordt en na zijn pijnlijke dood als oproerkraaier toch in de geest bleef leven van velen van zijn landgenoten en vlug ook van de "heidenen".

Volgens de eerste Joods/Christelijke groepen is met Jezus een nieuwe Weg door God gegeven. Een Weg die naar die volheid van Leven kan leiden.

Zijn leerlingen hebben Jezus ervaren als iemand van wie leven uitging. Hij was geen saaie prediker; in zijn nabijheid bloeide er leven op. Wanneer hij sprak kwam er iets in beweging, en ontdekten ze blijkbaar wat leven werkelijk betekent.

Let wel, Jezus stelt geen nieuwe dogmatiek op, zeker geen leerstellingen over God en de mens. Enkel zegt hij hun Gods Heil toe. Geen God die eisen stelt maar die geeft, die zich mededeelt als Leven en Heelheid.

Lucas noemt hem "de leidsman ten leven-levens-Archeos des Zoes" (Hand 3,15).

Messias, de Gezalfde des Heren, werd Hij vlug genoemd door Joodse groepen die in de verwachting leefden van het ingrijpen Gods in de geschiedenis door een Gezalfde waardoor eindelijk Gods Rijk van vrede en rechtvaardigheid en een Joodse staat zou gerealiseerd worden.

Helaas na de ontredde door zijn kruisdood en de daarop volgende verrijzenis ervaringen moesten ze in hun ontredde zelf een houvast vinden in hun Schriften; dus bijbelse profetieën zoeken die op Jezus konden toegepast worden.

De schrijvers van het Johannes Evangelie, met een verrassende christologie van boven, zeker tot verbazing van het toehorend Joodse publiek, maakten boudweg van Jezus de "Weg, Waarheid en Leven" Niet langer de Thora, maar de Weg zelf waarlangs iedereen die verlossing verlangde moest gaan. Jezus werd als dusdanig zelf de focus van dit Evangelie.

Voor vele huidige christenen, mezelf inclusief, is dit een Joodse midrasj (vrije verhalende geloofsverkondiging), een wel erge boutespraak die moeilijk te pruimen valt in onze postmoderne context en kennis. Een christologie die trouwens mijlen ver staat van de andere Evangelieën maar die in de Helleense, Romeinse wereld wel degelijk vlug ingang vond.

Met een Jezus, een vrome Jood die de Thora voorschriften in de geest strikt volgde, een regelmatige tempelganger was, (evenals zijn leerlingen voor en na zijn levensdagen), was dit een zeer gedurfde theologische ontwikkeling.

Enkel te begrijpen door het feit dat dit evangelie geschreven werd als verkondiging aan "Volgelingen van de Weg" nadat ze buiten de Synagoge, dus het Jodendom, uitgestoten waren.

Dit Evangelie werd trouwens zeer laat in de eerste decennia van de tweede eeuw opgesteld voor een specifieke groep van Joodse en heidense volgelingen voor wie Jezus een superieure Godsrevelatie was, de Thora overstijgend en vervangen in functionaliteit.

Praktisch betekende dit : het volgen van de Weg op de wijze van Jezus gesteund door zijn Geest. De Geest die zegt "Zie ik maak alles nieuw".

Eventjes anders belicht om een belangrijk breekpunt toch eventjes extra toe te lichten :

Met in plaats van de Thora als norm voor een Joods volk werd het de navolging van Jezus in woord en daad. Kreeg iedereen individueel de bijstand van de Geest Gods. De "Ruach, Geest Gods" in de vorm van het neerdalend vuur dat Gods aanwezigheid symboliseert, begeesterde simultaan iedereen van de toehoorders die waren gekomen uit alle uithoeken van de bewoonde wereld.

Nu was de Thora aan Mozes gegeven op hun uittocht uit Egypte. Een kolom van vuur 's avonds of van wolken in de dag (Gods aanwezigheid) ging steeds vooraan, de te volgen weg aanduidend. Een alles omvattende regelgeving voor volk en individu door God zelf gegeven was het strikte kader voor leven als volk en individu.

Nu met het Nieuwe Verbond komt het "Vuur" op iedere aanwezige zonder onderscheid van ras en taal waardoor Gods Verbond er voor de ganse mensheid gegeven werd. Met als bijkomende opdracht wereldwijd de Blijde Boodschap voor iedereen open te stellen. Geen regeltjes, geen dogma's, geen priesterlijke macht of structuren, iedereen die wil heeft Gods bijstand en hulp.

En daarmee moeten we het doen, Mensen van de Weg, met het oog (zien en begrijpen), de hand(in praktijk brengen) en de voet(steeds vooruit op weg) en zo reeds deelhebbend aan het Leven zelf, het Goddelijk Leven, hoe fragmentarisch en onvolkomen ook.

Mysterie onmogelijk rationeel te vatten in menselijke begrippen Mysterie dat beleefd moet en kan worden door een steeds weer te actualiseren relatie met ons aardse leven.

Dit utopisch en paradoxaal perspectief(fata morgana ?) wenkt ons en inspireert ons om het vol te houden en de Weg te gaan die moet gegaan om toekomst en dit perspectief levendig te houden, voor onszelf, onze nakomelingen en onze gemeenschap. Als individu of gemeenschap.

Alex Kinnet

De Lier, 20 mei 2018